

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA ALI ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 20307/02)

Hotărâre

Strasbourg

9 noiembrie 2010

Definitivă

9/02/2011

Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Ali împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 20 octombrie 2010,
Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

Procedura

1. La originea cauzei se află cererea nr. 20307/02 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant sirian, Ali Ahmad, („reclamantul”), a sesizat Curtea la 15 aprilie 2002, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”). Reclamantul deține și cetățenie română.

2. Reclamantul, care a beneficiat de asistență judiciară, a fost reprezentat de Carmen Boghina, avocat în București. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 29 noiembrie 2007, Curtea a declarat cererea parțial inadmisibilă și a decis să comunice Guvernului capetele de cerere privind art. 3 (pretinse rele tratamente, condiții de detenție și îngrijire medicală în detenție), art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) și art. 9 din convenție. În conformitate cu dispozițiile art. 29 § 1 din convenție, aceasta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamantul s-a născut în 1962 și locuiește în București. Acesta deține cetățenia română din 1999, conduce o afacere și este căsătorit cu o româncă.

A. Faptele care au dus la arestarea și urmărirea penală a reclamantului

5. La 29 mai 2001, Brigada de Combatere a Criminalității Organizate și Antidrog („brigada antidrog”) a demarat, din proprie inițiativă, o anchetă în legătură cu acuzațiile privind infracțiunea de trafic de droguri săvârșită de trei persoane – reclamantul, împreună cu K.M. și D.H. – care au încercat să vândă 1,5 kg de heroină contra sumei de 10 000 dolari americani (USD).

În aceeași zi, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a autorizat utilizarea a doi investigatori sub acoperire, cu scopul de a determina faptele cauzei, de a identifica infractorii și de a obține dovezi. De asemenea, acesta i-a autorizat pe investigatorii sub acoperire, împreună cu un colaborator, să achiziționeze 2 kg de heroină. Parchetul a justificat autorizarea motivând că era îndreptățit să creadă că o infracțiune privind traficul de droguri era pe cale să fie săvârșită.

6. În aceeași zi, 29 mai 2001, reclamantul și D.H. s-au întâlnit cu investigatorii sub acoperire. Conform rechizitoriului din prezenta cauză, D.H. a cerut 10 000 USD pentru 1 kg de heroină. La 31 mai 2001, investigatorii sub acoperire s-au întâlnit din nou cu cele trei persoane, pentru a discuta detaliile tranzacției.

7. La 1 iunie 2001, investigatorii sub acoperire s-au întâlnit din nou cu suspecții în apartamentul reclamantului, unde K.M. a venit cu o geantă. Agenții au raportat ulterior că li s-a oferit un kg de heroină contra sumei de 10 000 USD. Când au ieșit împreună din clădire, poliția i-a încercuit și i-a reținut pe cei trei suspecți, iar investigatorii sub acoperire au plecat cu mașina. Geanta adusă de K.M. era deschisă, iar în interiorul acesteia a fost găsit un pachet care conținea pulbere, pantofi și mostre de alimente.

La secția de poliție, reclamantul a fost informat că în geantă erau droguri.

8. Investigatorii sub acoperire au pregătit un raport privind infracțiunea flagrantă. Suspecții au negat orice implicare în traficul cu droguri; în special, reclamantul a declarat că a crezut că banii erau pentru alt tip de marfă, și nu pentru droguri (infra, pct. 13).

9. Poliția a percheziționat apartamentele suspecților și a găsit un pachet de 36,56 g de heroină la domiciliul lui K.M. Nu au fost găsite droguri la domiciliul reclamantului. Procesele-verbale întocmite în urma percheziției au fost atașate la dosar.

10. În timpul anchetei, K.M. a recunoscut infracțiunea și a explicat că primise drogurile (un pachet de un kg și un altul de 36,56 g) de la un anumit „Ahmed” și că și ceilalți doi suspecți știau de vânzarea de droguri.

La 4 iulie 2001, poliția a început anchete separate în privința lui Ahmed și a altor trei persoane și în privința reclamantului, a lui D.H. și K.M.

B. Acțiunea penală împotriva reclamantului

11. La 2 iunie 2001, reclamantul a fost menținut în stare de arest la Inspectoratul General de Poliție din ordinul procurorului F.C. de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

12. La 9 iulie 2001, reclamantul a fost trimis în judecată pentru trafic de droguri, infracțiune pedepsită potrivit art. 2 alin. (2) din Legea nr. 143/2000. Procurorul F.C. a redactat rechizitoriul.

13. La 18 octombrie 2001, reclamantul a fost audiat în fața instanței. Acesta a declarat că era proprietarul unei societăți comerciale în România în domeniul vânzării de îmbrăcăminte și de încălțăminte și că ceilalți doi pârâți îi fuseseră parteneri de afaceri. În mai 2001, când K.M. i-a cerut reclamantului să cumpere mărfuri de la el, reclamantul i-a spus că nu mai era implicat în afacere, dar că putea să îl pună în legătură cu D.H. Reclamantul, D.H. și cumpărătorul (de fapt, un investigator sub acoperire) se aflau în apartamentul reclamantului când K.M. a sosit cu o geantă care conținea eșantioane de mărfuri (încălțăminte și alimente). Reclamantul a remarcat că K.M. a ținut strâns în mână geanta pe parcursul întregii vizite.

De asemenea, reclamantul a descris presupusa brutalitate exercitată de polițiști în timpul arestării și a pretins că nu i s-a permis să fie consultat de un medic.

14. Și ceilalți inculpați au respins orice acuzație legată de droguri. Aceștia au pretins că nu știau că în geantă se aflau droguri.

15. La 13 decembrie 2001 și la 7 februarie 2002, șase martori prezenți la arestare sau în timpul percheziției la domiciliile inculpaților au fost audiați în instanță.

La 7 februarie 2002, reclamantul a redactat o declarație scrisă reiterându-și poziția, adăugând detalii la versiunea sa privind faptele și susținând că fusese forțat de polițiști să facă declarații.

16. La 21 februarie 2002, Tribunalul București l-a condamnat pe reclamant la treisprezece ani de închisoare pentru trafic de droguri. De asemenea, K.M. a fost condamnat la cincisprezece ani de închisoare, iar D.H. la treisprezece.

Instanța a confirmat descrierea faptelor prezentată de procuror și a luat act de faptul că rechizitoriul procurorului se baza pe rapoartele investigatorilor sub acoperire, pe raportul de la arestare și de la perchezițiile efectuate la domiciliile pârâților, precum și pe declarațiile martorilor. De asemenea, instanța a luat act de faptul că inculpații au susținut că fuseseră constrânși de polițiști să își recunoască vina și au contestat, în declarațiile lor din fața instanței, că ar fi săvârșit infracțiunile. Totuși, instanța a considerat că aceștia nu au adus dovezi în sprijinul declarațiilor lor și, prin urmare, le-a respins declarațiile ca fiind în contradicție cu celelalte dovezi din dosar.

În plus, instanța și-a bazat decizia pe rechizitoriu, care, în opinia sa, a fost coroborat de declarația inițială a lui K.M. la poliție, de raportul arestării, de confruntările dintre pârâți și de procesele verbale privind perchezițiile. Instanța a luat act și de faptul că pârâții nu au adus dovezi în favoarea lor.

17. Reclamantul a introdus apel împotriva hotărârii. Acesta a susținut că instanța de prim grad nu îi permisesse să aducă dovezi și a solicitat instanței să examineze dovezile prezentate în apărarea sa, în principal să vizioneze caseta video filmată în timpul arestării și să interogheze investigatorii sub acoperire.

La 20 iunie 2002, Curtea de Apel București a respins apelul, fără să ofere un răspuns punctual plângerilor reclamantului în legătură cu dovezile.

18. Reclamantul a introdus recurs, pe probleme de drept, susținând că întreaga operațiune a fost o înscenare instrumentată de polițiști și solicitând din nou ca investigatorii sub acoperire și toți cei care au participat la operațiune să fie aduși în fața instanței ca martori.

Prin hotărârea definitivă din 15 mai 2003, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul.

19. Reclamantul a solicitat revizuirea hotărârii definitive, susținând din nou că instanțele ar trebui să îi audieze pe investigatorii sub acoperire și să permită confruntarea dintre reclamant și respectivii investigatori. De asemenea, acesta a susținut că, de fapt, unul dintre investigatorii sub acoperire îi adusesese heroina lui K.M., în timp ce celălalt investigator era presupusul cumpărător de droguri.

La 23 iunie 2006, Tribunalul București a respins cererea, pe motiv că instanța extraordinară nu a putut reexamina probele din dosar. Aceasta a declarat:

„Decizia în curs de revizuire era bazată pe probe substanțiale; investigatorii sub acoperire nu au avut un rol decisiv, ci au contribuit numai cu probe care au confirmat declarațiile suspectilor, respectiv raportul privind infracțiunea în flagrant și rapoartele interne de percheziție.”

Căile de atac introduse de reclamant au fost respinse, mai întâi de Curtea de Apel București la 30 mai 2007 și, ulterior, de Înalta Curte de Casație și Justiție, prin hotărârea definitivă din 11 ianuarie 2008.

20. Conform afirmațiilor sale, reclamantul a fost ținut cu cătușe la mâini în fața instanței, în timpul ședinței publice din cadrul procedurii ordinare pe fond. În comunicarea către Guvern din 14 februarie 2008, în care erau descrise condițiile de detenție din unitățile de detenție ale poliției, Inspectoratul General de Poliție menționa că:

„Deținuții erau ținuți cu cătușe la mâini în momentul părăsirii centrului de detenție [...]. Când erau aduși în fața instanței, deținuților nu li se scoteau cătușele decât dacă președintele instanței solicita în mod expres acest lucru (Regulamentul nr. 901/1999 al Ministerului de Interne).

C. Plângeri privind relele tratamente

21. Conform afirmațiilor sale, reclamantul a fost supus unor rele tratamente din partea ofițerilor de poliție, în timpul arestării preventive în incinta Inspectoratul General de Poliție (din 2 iunie până, cel mai târziu, în luna iulie 2001). Acesta a pretins că ar fi fost scos zilnic din celula sa, pe o perioadă cuprinsă între cincisprezece și douăzeci de zile, și pus să aștepte într-o toaletă între 15 și 30 de minute până ce investigatorul își făcea în cele din urmă timp să îl interogheze. Reclamantul a pretins că, în aceste momente, a fost dezbrăcat complet pentru 30-40 de minute, percheziționat și abuzat verbal de către ofițerii de poliție. A susținut că acest lucru a durat șase ore zilnic.

22. La 21 iunie 2001, se presupune că reclamantul a fost lovit în cap de către un agent de poliție în prezența procurorului F.C., pe motiv că refuzase să semneze declarația privind acțiunile ofițerilor de poliție în timpul operațiunii sub acoperire care conduseseră la arestarea sa.

23. La 5 aprilie 2002, reclamantul a depus plângere penală la parchetul militar pentru rele tratamente suferite din partea ofițerilor de poliție și a procurorului F.C. De asemenea, acesta a pretins că a oferit 5 000 USD unui procuror, printr-un intermediar, pentru a primi asistență pe parcursul procedurii; reclamantul a solicitat ca suma să îi fie restituită de F.C. și de intermediar. La 28 iunie 2002, acesta a făcut o declarație în fața procurorului, dezvăluind identitatea preținșilor vinovați și solicitând ca aceștia să fie anchetați pentru abuz în serviciu, purtare abuzivă și cercetare abuzivă.

24. La 6 februarie 2003, procurorul militar a strămutat cauza la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău, ca urmare a demilitarizării poliției.

25. După mai multe trimiteri între parchete, la 27 august 2003, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a respins acuzațiile, cu motivarea că nu existau dovezi care să sprijine acuzațiile de cercetare abuzivă.

26. Conform informațiilor oferite de autoritățile interne, reclamantul nu a contestat rezoluția procurorului din 27 august 2003.

27. Plângerea cu privire la pretinsele acte de corupție săvârșite de F.C. și de intermediar a fost înaintată Direcției Naționale Anticorupție, care a decis, la 14 ianuarie 2004, să dispună neînceperea urmăririi penale. La 6 mai 2004, reclamantului i s-a adus la cunoștință rezoluția.

28. O plângere asemănătoare, formulată în numele reclamantului de către C.D., coleg de închisoare cu reclamantul, privind infracțiuni săvârșite de procurorul F.C. în timpul investigațiilor, a fost, de asemenea, respinsă de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (noua denumire a Curții Supreme) la 12 decembrie 2005. Plângerea reclamantului cu privire la rezoluția procurorului a fost respinsă de Înalta Curte la 30 martie 2006 pentru neîndeplinirea procedurii plângerii în fața judecătorului, prevăzută la art. 278¹ C. proc. pen.,

înainte de depunerea plângerii în fața instanței (hotărârea a rămas definitivă la 16 octombrie 2006, când recursul reclamantului a fost respins de Înalta Curte – Completul de nouă judecători).

29. În 2005, reclamantul a depus, de asemenea, o plângere penală la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București împotriva a patru ofițeri de poliție de la brigada antidrog și a trei traducători autorizați, susținând, în principal, că ofițerii de poliție făcuseră uz de violență, de amenințări și manipulare pentru a obține probe pentru raportul poliției privind infracțiunea din 1 iunie 2001. La 14 noiembrie 2006, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a respins plângerea depusă împotriva ofițerilor de poliție privind cercetare abuzivă, pe motiv că acuzațiile fuseseră deja analizate de instanțe în cadrul procedurii penale îndreptate împotriva reclamantului (încheiată printr-o hotărâre definitivă) și că în dosar nu exista nicio probă care să justifice ideea de cercetare abuzivă. Procurorul a trimis cauza la Parchetul de pe lângă Judecătoria București pentru celelalte capete de cerere, care îi vizau atât pe ofițerii de poliție, cât și pe traducătorii autorizați.

Curtea nu a primit informații recente de la părți cu privire la evoluția procedurii respective.

30. Conform informațiilor oferite de Guvern, din partea autorităților interne, reclamantul nu a contestat rezoluția din 14 noiembrie 2006.

D. Condiții de detenție

31. La 2 iunie 2001, reclamantul a fost menținut în arest la Inspectoratul General de Poliție. A rămas acolo până la 18 iulie 2001, cu excepția perioadei cuprinse între 22 iunie și 4 iulie, când a fost internat în penitenciarul-spital Jilava. La 18 iulie, acesta a fost transferat din nou la Jilava, unde a rămas până la 13 august 2001, când a fost transferat la Penitenciarul Rahova, unde a rămas până în 2008. Conform informațiilor de care dispune Curtea, în prezent reclamantul este închis în Penitenciarul Jilava.

1. Detenția la Inspectoratul General de Poliție

32. Potrivit afirmațiilor reclamantului, în același loc de detenție a fost, de asemenea, subnutrit și obligat să stea într-o celulă cu igrasie. Acesta a susținut că nu a beneficiat de un regim alimentar specific musulmanilor, ci a trebuit să obțină marmeladă, unt și ceai de la cei doi colegi de celulă sau biscuiți și ceai din penitenciar.

A pretins că a suferit de tuberculoză. Un raport medical confirmă că, la 6 august 2001, reclamantul suferea de tuberculoză și de hemoroizi.

33. În conformitate cu informațiile oferite de Inspectoratul de Poliție București, celulele din unitățile de detenție ale poliției aveau o suprafață de 20 m², fiecare având între patru și cinci paturi și trei ferestre cu o suprafață de 2,5 m². Toaletele și dușurile erau amplasate în celule, iar apa caldă era disponibilă în permanență. Deținuții aveau acces la ferestre, pentru a se asigura astfel aerisirea celulei. Nu au fost furnizate informații concrete despre șederea reclamantului în arest, întrucât, conform legislației în vigoare, documentele relevante sunt păstrate de conducerea penitenciarului numai timp de cinci ani, termen care a expirat deja în cazul reclamantului.

2. Detenția în Penitenciarul Rahova

34. Conform reclamantului, condițiile de detenție în Penitenciarul Rahova sunt la fel de improprii: iarna era foarte frig, de vreme ce sistemul de termoficare funcționa pe un interval de timp redus, apa caldă era disponibilă numai o jumătate de oră pe săptămână, erau între zece și doisprezece deținuți într-o celulă cu zece paturi, mâncarea era păstrată în condiții insalubre, iar carne aproape că nu exista deloc.

Ulterior transferului său la Penitenciarul Rahova, reclamantul a avut unele probleme de sănătate: râie, reumatism articular și dureri renale și abdominale. Certificatele medicale existente confirmă microlitiază la rinichiul stâng, litiază vezicală și pahipleurită bazală dreapta. În plus, reclamantul susține că nu i-a fost administrat tratamentul medical necesar.

35. Pe baza informațiilor de la Administrația Națională a Penitenciarelor, Guvernul a arătat că reclamantul a fost plasat fie în celule de 18,8 m² cu patru sau cinci paturi de cazarmă, fie în celule de 24,6 m² cu cinci sau șase paturi de cazarmă. Toaleta era anexată la celule și dispunea și ea de ferestre, pentru a se permite aerisirea și iluminarea naturală.

Guvernul nu a oferit informații concrete privind rata de ocupare a celulelor unde a fost plasat reclamantul, excepție făcând ultima parte a arestului său, când se presupune că acesta a împărțit o celulă de 30,5 m² și zece paturi de cazarmă cu nouă deținuți. La celulă era anexată o baie cu toaletă, chiuvete și dușuri. Ambele aveau ferestre.

36. Apa caldă din penitenciar era disponibilă o dată pe săptămână înainte de 6 iunie 2007 și de două ori pe săptămână ulterior, între orele 12 a.m. și 13 și între orele 17 și 18:30. Deținuții primeau obiectele de igienă din partea administrației penitenciarului. Nu au fost furnizate informații despre programul efectiv de funcționare a sistemului de termoficare.

37. În cele din urmă, Guvernul a susținut că reclamantul primise mâncare preparată conform normelor impuse de regimul musulman.

E. Asistență medicală în timpul detenției

38. Între 21 și 22 iunie 2001, reclamantul a fost internat la Spitalul de Urgență București, unde s-a consemnat într-un raport medical că suferea de un traumatism cranio-cerebral survenit în urma unei comotii moderate și de o „cefalee atroce” cu pierderi de cunoștință.

39. Între 22 iunie și 4 iulie 2001, reclamantul a fost internat în penitenciarul-spital Jilava. Acesta a pretins că nu i s-a administrat tratamentul medicamentos corespunzător din cauza lipsei de fonduri pentru medicamente. Documentele oficiale emise de Administrația Națională a Penitenciarelor la cererea Guvernului, precum și registrul medical din penitenciar indică faptul că reclamantul a primit tratamentul și hrana adecvate situației sale medicale.

40. Între 26 iunie și 31 iulie 2003, reclamantul a intrat în greva foamei; acesta a fost monitorizat, iar starea sa de sănătate nu a suferit deteriorări semnificative.

41. În declarația pe care a făcut-o la Tribunalul București la 18 octombrie 2001, reclamantul s-a plâns în mod expres că nu a fost dus la doctor.

42. În timpul detenției, reclamantul nu a solicitat să fie eliberat înainte de termen din motive medicale și nici să fie consultat de un medic specialist sau să fie dus la un spital civil pentru analize. Conform informațiilor din fișa sa medicală de la penitenciar, reclamantul își continuă tratamentul pentru diversele sale afecțiuni.

II. Dreptul intern relevant

43. Dispozițiile relevante din Codul de procedură penală și dispozițiile care reglementează poliția și parchetul militar sunt prevăzute în hotărârile *Dumitru Popescu împotriva României* [(nr. 1), nr. 49234/99, pct. 43-46, 26 aprilie 2007] și *Barbu Anghelescu împotriva României* (nr. 46430/99, pct. 40, 5 octombrie 2004). La pct. 43-45 din hotărârea *Dumitru Popescu (nr. 1)*, citată supra, există o descriere a evoluției legislației privind plângerile împotriva unor acte ale procurorului (art. 278 C. proc. pen. și art. 278¹ introdus de Legea nr. 281 din 24 iunie 2003, în vigoare de la 1 ianuarie 2004).

44. În Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56 din 27 iunie 2003 privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate se specifică, la art. 3, că împotriva măsurilor privitoare la exercitarea drepturilor, luate de către administrația penitenciarului, persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate pot face

plângere la judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul. OUG nr. 56/2003 a fost abrogată și înlocuită cu Legea nr. 275 din 20 iulie 2006, care a reformulat art. 3 menționat anterior la art. 38, unde se prevede că împotriva măsurilor privitoare la exercitarea drepturilor, luate de către administrația penitenciarului, persoanele condamnate la pedepse privative de libertate pot face plângere la judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate (a se vedea și *Petrea împotriva României*, nr. 4792/03, pct. 21-23, 29 aprilie 2008).

45. Dispozițiile Legii nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri sunt descrise în *Constantin și Stoian împotriva României* (nr. 23782/06 și 46629/06, pct. 33-34, 29 septembrie 2009).

46. Instrucțiunile nr. 901/1999 ale Ministerului de Interne privind organizarea și funcționarea centrelor de arestare preventivă aflate în subordinea Ministerului de Interne nu au fost publicate în Monitorul Oficial.

La 13 noiembrie 2003, ministrul justiției a emis Ordinul nr. 3352/2003 privind obligațiile și interdicțiile persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, care nu făcea nicio referire la politica privind utilizarea cătușelor, ci doar abroga legislația anterioară incompatibilă cu noile reglementări. OUG nr. 56/2003 nu menționează nici ea această politică. Numai în Legea nr. 275/2006, la care s-a făcut referire anterior, se menționează că imobilizarea cu cătușe este strict interzisă, cu excepția unor situații excepționale (art. 37), și nu poate fi folosită ca sancțiune disciplinară (art. 71).

Se pare că, în 2006, Instrucțiunile nr. 901/1999 erau încă în vigoare, în ceea ce privește transportul persoanelor aflate în arest preventiv în fața instanței (a se vedea Decizia nr. 980/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție¹).

47. Conform art. 68 alin. (2) C. proc. pen., este oprit a determina o persoană să săvârșească sau să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

III. Documentele Consiliului Europei

48. Constatările relevante și recomandările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante („CPT”) sunt descrise în *Artimenco împotriva României* (nr. 12535/04, pct. 22-23, 30 iunie 2009). În special, Curtea observă că, în raportul cu privire la vizitele din perioada 2002-2003, CPT și-a exprimat îngrijorarea privind spațiul vital limitat, disponibil deținuților, și spațiul insuficient prevăzut de legislația în vigoare la data respectivă. De asemenea, a observat că deținuții erau uneori obligați să doarmă în același pat și că toaleta nu era separată în mod corespunzător de spațiul vital.

49. În ceea ce privește Penitenciarul Rahova, Organizația neguvernamentală Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului din România – Comitetul Helsinki (APADOR-CH) a întocmit patru rapoarte privind condițiile de detenție, ca urmare a vizitelor efectuate la centrele de detenție pentru femei și pentru minori și la penitenciarul-spital Rahova în 2002, 2003 și 2005. Pe lângă concluziile referitoare la cauză, raportul menționa că penitenciarul era suprapopulat și că, din felurile de mâncare, carnea lipsea aproape cu desăvârșire.

50. Textele Consiliului Europei privind utilizarea tehnicilor speciale de cercetare sunt detaliate în *Ramanauskas împotriva Lituaniei* (MC), nr. 74420/01, pct. 35-37, CEDO 2008-....

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din convenție

51. La 28 iulie 2003, în temeiul art. 3 din convenție, reclamantul s-a plâns de rele tratamente din partea autorităților. De asemenea, s-a plâns de condițiile de detenție și de faptul

¹ Secția de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 980 din 15 februarie 2007.

că se îmbolnăvise în timpul petrecut atât în incinta Inspectoratului General de Poliție, cât și în Penitenciarul Rahova, precum și de neacordarea tratamentului medical.

Acesta s-a mai plâns de faptul că purtase cătușe neîntrerupt, în special la ședința publică din fața instanței, iar Curtea a considerat, în decizia privind admisibilitatea din 29 noiembrie 2007, că această plângere intra sub incidența art. 3.

Art. 3 din convenție se citește după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

52. Guvernul a invocat neepuizarea căilor de atac interne. Acesta a subliniat că, în legătură cu incidentul din 21 iunie 2001, reclamantul ar fi trebuit să recurgă la calea de atac introdusă prin art. 278¹ C. proc. pen., în vigoare de la 1 ianuarie 2004. În plus, în ceea ce privește plângerea privind pretinsele rele tratamente din timpul detenției, condițiile de detenție și presupusa neacordare a tratamentului medical corespunzător, reclamantul ar fi putut depune o plângere penală pentru purtare abuzivă, arestare ilegală, cercetare abuzivă, precum și pentru tratament inuman și tortură, infracțiuni interzise prin Codul penal, sau o plângere în conformitate cu dispozițiile OUG nr. 56/2003.

De asemenea, Guvernul a considerat că plângerea privind relele tratamente și condițiile de detenție din centrele de detenție ale poliției fusese introdusă tardiv.

53. Reclamantul a contestat argumentul Guvernului.

2. Motivarea Curții

54. De la început, Curtea reiterează că scopul normei privind epuizarea căilor de atac interne este de a acorda statelor contractante posibilitatea de a preveni sau de a repara pretinsele încălcări de care sunt acuzate înainte ca acestea să fie prezentate în fața Curții. Totuși, singurele căi de atac a căror utilizare este dispusă la art. 35 din convenție sunt cele legate de încălcările pretinse și care sunt în același timp disponibile și suficiente. Existența unor asemenea căi de atac trebuie să fie suficient de sigură nu numai în teorie, ci și în practică, fără de care acestea vor fi lipsite de accesibilitatea și eficiența necesare; statului pârât îi revine sarcina de a stabili dacă sunt îndeplinite aceste condiții variate [a se vedea, printre multe altele, *Selmouni împotriva Franței* (MC), nr. 25803/94, pct. 74-75, CEDO 1999-IV].

55. Pentru ca norma privind epuizarea căilor de atac interne să poată fi pusă în practică, trebuie să existe o cale de atac eficientă la data la care cererea este înaintată Curții. Totuși, există câteva excepții de la această regulă, care s-ar putea justifica prin circumstanțele specifice ale fiecărei cauze [a se vedea *Baumann împotriva Franței*, nr. 33592/96, pct. 47, 22 mai 2001, și *Brusco împotriva Italiei* (dec.), nr. 69789/01, CEDO 2001-IX].

Curtea a acceptat că era cazul atunci când, la nivel național, o nouă lege, concepută în mod specific să ofere o reparație directă pentru încălcările drepturilor procesuale fundamentale, era introdusă cu efect retroactiv și, astfel, soluționa o problemă structurală care exista în ordinea juridică internă înainte de adoptarea sa (a se vedea *Petrea*, citată anterior, pct. 33).

56. În plus, Curtea reiterează că scopul termenului de șase luni prevăzut la art. 35 este de a promova certitudinea juridică, asigurând că acele cauze care ridică probleme în temeiul convenției sunt analizate în termen rezonabil și că deciziile din trecut nu pot face la infinit obiectul unui recurs. De asemenea, norma îi permite eventualului reclamant să ia în considerare depunerea unei cereri și, în caz afirmativ, să decidă cu privire la capetele de

cerere și argumentele specifice care trebuie invocate (a se vedea, de exemplu, *Worm împotriva Austriei*, 29 august 1997, pct. 32-33, *Culegere de hotărâri și decizii*, 1997-V).

(a) Incidentul din 21 iunie 2001

57. Incidentul în cauză a avut loc cu doi ani și jumătate înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 281/2003. Ordonanța în speță a fost emisă de procuror la 27 august 2003.

58. În *Stoica împotriva României* (nr. 42722/02, pct. 106-109, 4 martie 2008), Curtea a decis deja că Legea nr. 281/2003, care permitea ca actele unui procuror să poată fi atacate în fața instanțelor interne, făcea ca plângerea prevăzută la art. 278¹ C. proc. pen. să fie eficientă de la 1 ianuarie 2004.

59. În special, întrucât Legea nr. 281/2003 a stabilit un termen de un an pentru ca părțile interesate să formuleze o plângere împotriva unui act al procurorului pronunțat înainte de intrarea în vigoare a acestei legi, reclamantul din prezenta cauză s-ar fi putut prevala de mecanismul respectiv, pentru a contesta decizia din 27 august 2003.

În plus, în cauza *Stoica*, Curtea a constatat că această cale de atac era eficientă deoarece a considerat că un decalaj de trei ani între incidentele în cauză și intrarea în vigoare a noii căi de atac nu era suficient pentru a afecta în mod grav memoria asupra faptelor a celor implicați și, astfel, pentru a reduce eficiența examinării faptelor de către instanțe [a se vedea *Stoica*, citată anterior, pct. 108 și, *mutatis mutandis*, *Dumitru Popescu (nr. 1)*, citată anterior, pct. 56].

60. În cazul de față, Curtea nu observă niciun motiv pentru a se îndepărta de concluziile din hotărârea *Stoica*, citată anterior, privind eficiența mecanismului de apel introdus prin Legea nr. 281/2003.

Rezultă că acest capăt de cerere trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 1 și 4 din convenție pentru neepuizarea căilor de atac interne.

(b) Capetele de cerere privind pretinsa cercetare abuzivă

61. Reclamantul a formulat mai multe capete de cerere împotriva procurorului F.C. și a ofițerilor de poliție, acuzându-i pe aceștia de mai multe abuzuri în timpul investigațiilor.

Totuși, Curtea reține că reclamantul nu a contestat deciziile procurorului din 14 ianuarie 2004 (rezoluția de neîncepere a urmăririi penale în privința actelor de corupție pretins săvârșite de F.C.) și 14 noiembrie 2006 (ordonanța care îi viza pe ofițerii de poliție de la brigada antidrog și pe traducători), în ciuda faptului că, la momentul respectiv, avea deja la dispoziție o cale de atac eficientă, în conformitate cu art. 278¹ C. proc. pen.

62. În plus, la 30 martie 2006, o plângere asemănătoare din partea reclamantului a fost respinsă de instanțele interne pentru nerespectarea procedurii instituite prin art. 278¹ C. proc. pen.

63. În cele din urmă, Curtea observă că anumite plângeri împotriva ofițerilor de poliție și a unor traducători autorizați au fost trimise la Parchetul de pe lângă Tribunalul București și că nu sunt disponibile informații recente despre procedurile respective.

64. Rezultă că acest capăt de cerere trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 1 și 4 din convenție pentru neepuizarea căilor de atac interne.

(c) Condițiile de detenție

(i) În centrele de detenție ale poliției

65. Reclamantul se plânge că a fost ținut în condiții de igienă necorespunzătoare și că a primit mâncare de calitate nesatisfăcătoare.

66. Curtea reține că reclamantul a fost reținut în centrul de detenție al Poliției București între 2 iunie și 18 iulie 2001, când a fost transferat la Penitenciarul Rahova.

67. Această plângere a fost prezentată Curții la 28 iulie 2003, la peste șase luni de la încheierea perioadei de detenție. În plus, reclamantul nu a făcut acuzații privind suprapopularea și nimic din dosar nu indică existența unei probleme structurale în cauza reclamantului (mai exact, din descrierile părților cu privire la condițiile din penitenciar reiese că reclamantul împărțea o cameră de 20 m² cu alți doi deținuți).

Prin urmare, acest capăt de cerere este tardiv și trebuie respins în temeiul art. 35 § 1 și 4 din convenție.

(ii) În Penitenciarul Rahova

68. Reclamantul se plânge de condițiile de detenție din Penitenciarul Rahova, de suprapopulare și de mâncarea de calitate nesatisfăcătoare.

69. Curtea a constatat deja, în ceea ce privește condițiile generale de detenție, în special presupusa suprapopulare, că nu i se poate pretinde reclamantului să fi recurs la o cale de atac (a se vedea *Petrea*, citată anterior, pct. 37). În plus, reclamantul a fost închis în acest penitenciar până în 2008 și a adus cererea în atenția Curții prima dată în 2003.

70. De asemenea, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

(d) Pretinsa agravare a stării de sănătate și pretinsa lipsă de tratament medical

71. În cauza *Petrea*, citată anterior, Curtea a concluzionat că, înainte de intrarea în vigoare a Ordonanței nr. 56/2003, la 27 iunie 2003, nu exista nicio cale de atac eficientă pentru situații precum cea invocată de reclamant. Cu toate acestea, după data respectivă, persoanele aflate în situația reclamantului au avut o cale de atac eficientă pentru a se plânge de pretinsa lipsă de tratament medical, chiar dacă cererile lor erau deja pendinte în fața Curții la momentul respectiv (a se vedea *Petrea*, citată anterior, pct. 35-36).

Curtea nu observă niciun motiv pentru a nu ține seama, în speță, de concluziile din cauza *Petrea*.

72. Prin urmare, consideră că, după intrarea în vigoare a OUG nr. 56/2003, reclamantul ar fi trebuit să depună o plângere în fața instanțelor interne despre pretinsa lipsă de tratament medical.

Reiese că respectivul capăt de cerere privind lipsa de tratament medical, după 27 iunie 2003, ar trebui respins pentru neepuizarea căilor de atac interne.

73. În ceea ce privește perioada anterioară intrării în vigoare a OUG nr. 56/2003, Curtea reține că reclamantul s-a plâns că s-a îmbolnăvit de tuberculoză în timp ce se afla în arestul poliției, însă perioada respectivă de detenție s-a încheiat în iulie 2001. În plus, acesta a susținut în fața instanțelor interne, la 18 octombrie 2001, că nu fusese dus la medic.

Totuși, dat fiind că reclamantul a introdus cererea în fața Curții la 28 iulie 2003, acesta nu a respectat termenul de șase luni.

Rezultă că acest capăt de cerere a fost introdus tardiv și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 1 și 4 din convenție [a se vedea *Koval împotriva Ucrainei* (dec.), nr. 65550/01, 30 martie 2004, și *Treptow împotriva României* (dec.), nr. 30358/03, 20 mai 2008].

74. În cele din urmă, Curtea nu găsește nicio probă la dosar care să ateste orice altă potențială încălcare a dreptului reclamantului de a primi tratament în timpul detenției, înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 56/2003. În special, Curtea reține că reclamantul a formulat plângerea cu privire la lipsa de tratament medical din timpul șederii sale în Penitenciarul Rahova în termeni foarte generali, fără să permită să se determine exact când a avut loc presupusa încălcare a dreptului său. În plus, declarațiile sale sunt contrazise de fișele medicale,

iar în observațiile sale în replică la argumentele formulate de Guvern, reclamantul nu a adus informații suplimentare care să permită Curții să motiveze plângerea.

75. Prin urmare, având în vedere toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la aspectele invocate, Curtea consideră că acestea nu indică nicio pretinsă încălcare a drepturilor și a libertăților stabilite în convenție sau în protocoalele la aceasta.

Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

(e) Acuzațiile cu privire la constrângerea de a purta cătușe în timpul ședințelor publice

76. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Condițiile de detenție din Penitenciarul Rahova

(a) Argumentele părților

77. Guvernul a susținut că Penitenciarul Rahova dispune de condiții de detenție adecvate, care nu au constituit o problemă în temeiul art. 3 din convenție.

78. Reclamantul a contestat argumentele Guvernului și a reiterat că a fost închis în condiții precare, că celulele erau suprapopulate, mâncarea de proastă calitate și că nu existau condiții pentru menținerea unei igiene corespunzătoare. De asemenea, acesta a evidențiat că rapoartele CPT de la momentul respectiv i-au confirmat acuzațiile.

(b) Motivarea Curții

79. Curtea se referă la principiile consacrate de jurisprudența sa privind condițiile de detenție și îngrijirea medicală a deținuților (a se vedea, de exemplu, *Petrea*, citată anterior, pct. 43).

80. De asemenea, reiterează că procedurile în temeiul convenției, precum prezenta cerere, nu dispun întotdeauna de aplicarea strictă a principiului *affirmanti incumbit probatio* (sarcina probei revine celui care afirmă), deoarece în anumite cazuri numai guvernul pârât are acces la informațiile care pot să confirme sau să infirme afirmațiile respective. Neprezentarea acestor informații de către Guvern, fără o justificare suficientă, poate conduce la anumite concluzii în ceea ce privește temeinicia pretențiilor reclamantului (a se vedea *Kokoshkina împotriva Rusiei*, nr. 2052/08, pct. 59, 28 mai 2009).

81. Punctul central în prezenta cauză este evaluarea de către Curte a spațiului vital de care a dispus reclamantul în penitenciar. Guvernul nu a oferit informații care să permită Curții să stabilească rata de ocupare a celulelor în timpul detenției reclamantului. Cu toate acestea, informațiile prezentate atât de reclamant, cât și de Guvern fac referire la celula cu zece paturi, în care reclamantul a fost repartizat în ultima parte a detenției.

Reclamantul nu a contrazis informațiile oferite de Guvern cu privire la dimensiunea celulei respective. Ceea ce se contestă de către părți este gradul efectiv de ocupare: în timp ce Guvernul a susținut că s-a respectat întotdeauna gradul optim de ocupare, reclamantul a pretins că deținuții erau nevoiți să împartă patul.

Curtea reține că descrierea supraaglomerării, făcută de reclamant, (a se vedea pct. 34), corespunde constatărilor făcute de CPT în perioada respectivă și este susținută de ONG-uri (supra, pct. 48 și 49). În plus, chiar și cu gradul de ocupare indicat de Guvern, spațiul vital al

reclamantului pare să fi fost la limita inferioară a ceea ce Curtea a considerat ca fiind acceptabil în jurisprudența sa [a se vedea *Kokoshkina*, citată anterior, pct. 62, și *Orchowski împotriva Poloniei*, nr. 17885/04, pct. 122, CEDO 2009-...(extrase)].

82. În afară de aceasta, după confirmarea afirmațiilor părților privind condițiile de igienă prin rapoartele CPT, Curtea nu poate decât să concluzioneze că reclamantul a fost privat de posibilitatea de a menține o igienă corporală adecvată în închisoare: apa caldă era disponibilă numai o dată pe săptămână, timp de o oră. În acest context, deși accesul la dușuri și la obiectele de igienă reprezintă un pas înainte în ceea ce privește asigurarea unor condiții decente în închisoare, utilitatea lor rămâne fără rezultat în lipsa apei calde.

În plus, conform informațiilor prezentate de reclamant, necontestate de Guvern, sistemul de termoficare nu funcționa eficient pe timp de iarnă.

83. Curtea a constatat, de nenumărate ori, o încălcare a art. 3 din convenție privind lipsa de spațiu vital alocat deținuților și condițiile de igienă nesatisfăcătoare [a se vedea, în special, *Ciorap împotriva Moldovei*, nr. 12066/02, pct. 70, 19 iunie 2007, și hotărârile citate anterior]. În speță, Guvernul nu a prezentat argumente care să permită Curții să ajungă la o concluzie diferită.

84. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că respectivele condiții de detenție a reclamantului i-au cauzat un grad de suferință care a depășit gradul inevitabil de suferință aferent detenției și care a atins nivelul unui tratament degradant, interzis la art. 3.

Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din convenție.

2. *Purtatul căușelor în public*

85. Părțile au prezentat observații cu privire la acest aspect.

86. Totuși, având în vedere dispozițiile Legii nr. 275/2006 (supra, pct. 46) și faptul că a analizat principalele probleme juridice invocate în temeiul art. 3, Curtea consideră că nu este necesar să examineze, în speță, dacă a fost încălcat art. 3 în ceea ce privește acuzația de a fi constrâns să poarte căușe în instanță.

II. **Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 din convenție**

87. Reclamantul s-a plâns că poliția îi făcuse o înscenare, că investigatorii sub acoperire se comportaseră ca agenți provocatori, încălcând art. 68 alin. (2) C. proc. pen., care prevede că este oprit a determina o persoană să săvârșească sau să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

Reclamantul a mai susținut că nu i s-a permis să fie confruntat cu cei doi investigatori sub acoperire sau să citeze doi martori suplimentari care fuseseră, de asemenea, prezenți la momentul arestării sale. În plus, reclamantul s-a plâns că nu i s-au acordat timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, de vreme ce i se dădeau între cinci și zece minute timp de pregătire de fiecare dată când era adus în fața instanței și că avocatul numit din oficiu nu îl apăraseră în mod corespunzător.

88. Acesta a invocat art. 6 § 1 și art. 6 § 3 (b)-(d) din convenție, care se citesc după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil [...], de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul:

[...]

b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c. să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d. să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;”

A. Cu privire la admisibilitate

89. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

(a) Guvernul

90. Guvernul a respins acuzațiile reclamantului.

91. Acesta a subliniat că un sistem care permite operațiuni sub acoperire ale poliției exista în multe țări europene și era recomandat de Consiliul Europei și de Uniunea Europeană în anumite situații.

92. În ceea ce privește faptele din prezenta cauză, Guvernul a negat ipoteza unei înscenări și a considerat că probele din dosar îi susțineau argumentele.

93. Citând hotărârea *Klaas împotriva Germaniei* (22 septembrie 1993, pct. 29, seria A, nr. 269), Guvernul a susținut că nu este, în mod normal, de competența Curții europene să substituie propria sa apreciere a faptelor celei făcute de instanțele naționale și, în general, aceste instanțe sunt cele care trebuie să examineze probele prezentate.

94. Prin urmare, acesta a respins acuzațiile de proces inechitabil. În opinia Guvernului, instanțele au oferit o interpretare amănunțită a probelor și au explicat în detaliu concluziile la care au ajuns și nu și-au bazat deciziile numai pe raportul investigatorilor sub acoperire, ci și pe declarațiile martorilor și pe interpretarea declarațiilor pârâților, făcute în diverse etape ale procedurii. Din acest punct de vedere, Guvernul a considerat că prezenta cauză se distingea de cauza *Teixeira de Castro împotriva Portugaliei* (9 iunie 1998, *Rapoarte* 1998-IV), în care instanțele s-au bazat în principal pe declarațiile investigatorilor sub acoperire.

De asemenea, acesta a susținut că reclamantul nu solicitase ca alți martori sau investigatorii sub acoperire să fie aduși în fața instanței.

95. Guvernul a susținut că reclamantul, care fusese asistat de un avocat, avusese posibilitatea de a-și pregăti apărarea și de a prezenta argumente în fața instanței. De asemenea, acesta a subliniat că reclamantul nu se plânsese niciodată în fața instanțelor interne cu privire la calitatea serviciilor de asistență judiciară prestate de avocații săi.

(b) Reclamantul

96. Reclamantul a contestat argumentul Guvernului. În special, acesta a argumentat că instanțele interne și-au bazat, de fapt, deciziile numai pe raportul investigatorilor sub acoperire, neluând în considerare declarațiile pârâților, și că martorii audiați de instanțe nu erau în măsură să ofere informații relevante privind săvârșirea efectivă a infracțiunilor, întrucât au fost prezenți numai în timpul arestării. Cu toate acestea, instanțele nu i-au audiat direct pe investigatorii sub acoperire.

97. În cele din urmă, acesta a susținut că, în timpul percheziționării apartamentului său, poliția nu a găsit droguri sau alte dovezi materiale care ar fi putut dovedi implicarea sa în traficul de droguri.

2. Motivarea Curții

98. Curtea reamintește jurisprudența sa recentă privind art. 6, în care a stabilit o distincție clară între conceptul de înscenare și folosirea tehnicilor legale ale activităților sub acoperire și a reafirmat obligația instanțelor interne de a efectua o examinare atentă a materialului de urmărire penală atunci când un acuzat invocă o înscenare din partea poliției. În acest context, Curtea a stabilit, de asemenea, că funcția sa în temeiul art. 6 § 1 nu este să determine dacă anumite probe au fost obținute în mod ilegal, ci mai degrabă să examineze dacă o asemenea „ilegalitate” a avut drept consecință încălcarea altui drept protejat de convenție; astfel, trebuie să examineze calitatea evaluării de către instanțele interne a pretensei înscenări și să se asigure că acestea au respectat în mod corespunzător drepturile acuzatului la apărare, în special dreptul la o procedură contradictorie și la egalitatea armelor [a se vedea *Ramanauskas*, citată anterior, pct. 49-61; *Malininas împotriva Lituaniei*, nr. 10071/04, pct. 34-35, 1 iulie 2008; *Bykov împotriva Rusiei* (MC), nr. 4378/02, pct. 88-93, 10 martie 2009; și *Constantin și Stoian*, citată anterior, pct. 54].

99. În vasta sa jurisprudență în ceea ce privește acest subiect, Curtea a stabilit că înscenarea încalcă art. 6 § 1 din convenție și este diferită de folosirea tehnicilor legale ale activităților sub acoperire în anchetele penale. Aceasta susține că, deși utilizarea metodelor speciale de investigație – în special, a tehnicilor sub acoperire – nu poate încălca în sine dreptul la un proces echitabil, riscul pe care îl implică instigarea de către poliție prin asemenea tehnici presupune ca folosirea acestor metode să fie menținută în limite bine determinate (a se vedea *Ramanauskas*, citată anterior, pct. 51). De asemenea, Curtea a stabilit că instigarea de către poliție are loc atunci când ofițerii implicați – fie membri ai forțelor de ordine, fie persoane care acționează în baza ordinului acestora – nu se limitează la a investiga activitatea infracțională într-un mod în principal pasiv, ci exercită o anumită influență asupra subiectului astfel încât să îl incite la săvârșirea unei infracțiuni care altfel nu ar fi fost săvârșită, cu scopul de a face posibilă stabilirea infracțiunii, și anume de a oferi probe și de a începe urmărirea penală (a se vedea *Teixeira de Castro*, citată anterior, pct. 38).

Pentru a constata dacă ofițerii de poliție sub acoperire s-au limitat la „investigarea activității infracționale într-un mod în principal pasiv” în prezenta cauză (a se vedea *Ramanauskas*, citată anterior, pct. 55), Curtea ține seama de o serie de considerații. După cum a subliniat reclamantul, percheziționarea apartamentului său nu a adus nicio dovadă a implicării sale în infracțiuni privind drogurile.

100. De asemenea, Curtea reține că părțile au prezentat interpretări diferite în ceea ce privește incidentul din 1 iunie 2001. Conform autorităților, reclamantul și ceilalți inculpați fuseseră de acord să încheie tranzacția. Cu toate acestea, reclamantul, care pretinde că i s-a făcut o înscenare, a declarat că nu știuse că în geantă se aflau droguri și că crezuse că banii primiți erau pentru alt tip de mărfuri, ale căror mostre au fost găsite în geantă.

101. În lumina acestor interpretări divergente, este esențial pentru Curte să examineze procedura în urma căreia s-a stabilit motivul înscenării, cu scopul de a garanta că drepturile apărării au fost protejate în mod corespunzător, în special dreptul la o procedură contradictorie și la egalitatea armelor [a se vedea *Ramanauskas*, pct. 60-61, și *Malininas* pct. 34, ambele citate anterior, și *Khudobin împotriva Rusiei*, nr. 59696/00, pct. 133, CEDO 2006-XII (extrase)].

102. Pentru condamnarea reclamantului și a celorlalți inculpați, instanțele s-au bazat exclusiv pe probele obținute în timpul investigațiilor, în special pe raportul scris întocmit de investigatorii sub acoperire și pe declarația lui K.M., care a fost retractată ulterior pe parcursul procedurii, și pe declarațiile martorilor, precum și pe rapoartele privind percheziția de la domiciliile părților. În ceea ce privește reclamantul, Curtea reține că martorii puteau numai să confirme arestarea în sine, dar nu erau în măsură să ofere informații referitoare la presupusele activități infracționale ale inculpaților.

Instanțele nu au adus ca probă înregistrarea evenimentelor și nu i-au audiat pe investigatorii sub acoperire, nici măcar după solicitarea expresă a reclamantului, formulată în

plângere, la care acesta nu a primit niciun răspuns. Astfel, apărarea nu a avut posibilitatea de a-i supune pe ofițerii de poliție unui interogatoriu contradictoriu.

În plus, instanțele au decis să considere relevante declarațiile obținute de investigatori de la K.M. și le-au respins pe cele făcute de ceilalți pârâți și de K.M. însuși, ulterior în timpul procedurii, inclusiv în fața instanțelor.

103. Curtea nu poate trece cu vederea că depozitiile unui martor în ședință publică și sub jurământ ar trebui întotdeauna să fie prioritare altor declarații făcute de același martor în cursul acțiunii penale, nici măcar atunci când cele două sunt contradictorii (a se vedea *Doorson împotriva Țărilor de Jos*, 26 martie 1996, pct. 78, *Culegere 1996-II*). Cu toate acestea, în speță, Curtea consideră că raționamentul tribunalului pare să fi impus reclamantului sarcina probei și nu explică de ce au fost preferate celelalte declarații celor consecvente, ulterioare, făcute în fața instanțelor.

104. În plus, având în vedere afirmațiile pârâților privind implicarea poliției, instanțele interne nu au putut să asigure respectarea principiului imparțialității, în special al egalității armelor, prin absența audierii ofițerilor de poliție sub acoperire și prin neacordarea posibilității interogării lor de către inculpați, chiar și în scris. În plus, instanța ar fi trebuit să analizeze sau cel puțin să ofere o explicație mai amănunțită cu privire la motivul respingerii celorlalte cereri de probe (audierea unor martori suplimentari și înregistrarea video).

105. În concluzie, deși este conștientă de importanța și complexitatea sarcinii agenților implicați în investigație, Curtea consideră, având în vedere cele menționate mai sus, că instanțele interne nu au anchetat suficient acuzațiile de înscenare. Pentru aceste motive, procesul reclamantului a fost privat de caracterul echitabil impus la art. 6 din convenție.

În consecință, a fost încălcat art. 6 § 1 din convenție în această privință.

106. În afară de aceasta, Curtea consideră că, în urma concluziei de mai sus, nu este necesar să se mai examineze celelalte capete de cerere.

III. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 9 din convenție

107. La 28 iulie 2003, reclamantul s-a plâns că fusese închisă camera de rugăciune de la Penitenciarul Rahova. Curtea a considerat că acest capăt de cerere intra sub incidența art. 9 din convenție.

108. Părțile au prezentat observații cu privire la acest aspect.

109. Curtea consideră capătul de cerere admisibil. Cu toate acestea, având în vedere faptele din cauză, declarațiile părților și constatarea de încălcare a art. 3 și art. 6 de mai sus, Curtea consideră că a analizat problemele principale de drept invocate în prezenta cerere. Prin urmare, constată că nu este necesar să se analizeze dacă, în speță, a fost încălcat art. 9 din convenție (a se vedea, de exemplu, *Kamil Uzun împotriva Turciei*, nr. 37410/97, pct. 64, 10 mai 2007).

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din convenție

110. Art. 41 din convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

111. Reclamantul a pretins rambursarea cheltuielilor medicale datorate afecțiunilor sale contractate în timpul detenției, cu titlu de prejudiciu material, și 10 000 euro (EUR) pentru suferința cauzată de relele tratamente, cu titlu de prejudiciu moral.

112. Guvernul a subliniat că reclamantul nu a exprimat în cifre și nu și-a justificat pretențiile cu privire la prejudiciul material. De asemenea, acesta a considerat că cererea pentru prejudiciul moral era excesivă și că simpla constatare de încălcare a articolelor din convenție ar fi suficientă pentru compensarea prejudiciului moral pretins.

113. Curtea nu a identificat nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins și, prin urmare, respinge cererea. Pe de altă parte, consideră că reclamantului i-a fost cauzat un prejudiciu ca urmare a condițiilor sale de detenție și a lipsei unui proces echitabil. Prin urmare, îi acordă 10 000 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Cheltuieli de judecată

114. De asemenea, reclamantul a solicitat rambursarea cheltuielilor cu onorariul avocaților, fără să prezinte pretenții concrete sau documente justificative.

115. Guvernul a solicitat Curții să nu acorde nicio sumă în acest sens.

116. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora.

117. În prezenta cauză, reclamantul a primit deja 850 EUR cu titlu de asistență judiciară de la Consiliul European. Întrucât nicio altă sumă nu este justificată conform criteriilor menționate mai sus, Curtea respinge cererea de rambursare a cheltuielilor de judecată.

C. Dobânzi moratorii

118. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

1. *Declară* cererea admisibilă privind condițiile de detenție din Penitenciarul Rahova, pretinsa constrângere de a purta cătușe în instanță, pretinsa lipsă a unui proces echitabil și pretinsa ingerință în libertatea de religie și inadmisibilă cu privire la celelalte capete de cerere;

2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 3 din convenție în ceea ce privește condițiile de detenție din Penitenciarul Rahova;

3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 6 § 1 din convenție;

4. *Hotărăște* că nu este necesar să se examineze capetele de cerere întemeiate pe art. 3 (purtarea cătușelor în instanță) și pe art. 9 din convenție;

5. *Hotărăște*:

(a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, suma de 10 000 EUR (zece mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral, sumă care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;

(b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

6. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 9 noiembrie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Președinte

Josep Casadevall
Grefier de secție

www.JURL.ro